

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

23 януари 2014 година *

„Задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства — Директиви 72/166/ЕИО, 84/5/ЕИО, 90/232/ЕИО и 2009/103/ЕО — Пътнотранспортно произшествие — Неимуществена вреда — Обезщетяване — Национални разпоредби, които установяват специални правила за изчисляване при пътнотранспортните произшествия, които правила са по-неблагоприятни за пострадалите лица от тези по общия режим на гражданската отговорност — Съвместимост с тези директиви“

По дело C-371/12

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunale di Tivoli (Италия) с акт от 20 юни 2012 г., постъпил в Съда на 3 август 2012 г., в рамките на производство по дело

Enrico Petillo,

Carlo Petillo

срещу

Unipol Assicurazioni SpA,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: R. Silva de Lapuerta, председател на състава, J. L. da Cruz Vilaça, G. Arestis, J.-C. Bonichot и Ал. Арабаджиев (докладчик), съдии,

генерален адвокат: N. Wahl,

секретар: A. Impellizzeri, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 3 юли 2013 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Unipol Assicurazioni SpA, от A. Frignani и G. Ponzanelli, avvocati,
- за германското правителство, от T. Henze, J. Kemper и F. Wannek, в качеството на представители,
- за гръцкото правителство, от L. Pnevmatikoу, в качеството на представител,

* Език на производството: италиански.

- за испанското правителство, от S. Centeno Huerta, в качеството на представител,
- за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от M. Santoro, avvocato dello Stato,
- за латвийското правителство, от I. Kalniņš и I. Nesterova, в качеството на представители,
- за литовското правителство, от D. Kriauciūnas, R. Janeckaitė и A. Svinkūnaitė, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от E. Montaguti и K.-P. Wojcik, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 9 октомври 2013 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Директива 72/166/ЕИО на Съвета от 24 април 1972 година относно сближаване на законодателствата на държавите членки относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и за прилагане на задължението за сключване на такава застраховка (ОВ L 103, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 10, наричана по-нататък „Първа директива“), на Втора директива 84/5/ЕИО на Съвета от 30 декември 1983 година относно сближаването на законодателствата на държавите членки, свързани със застраховките гражданска отговорност при използването на моторни превозни средства (МПС) (ОВ L 8, 1984 г. стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 104), изменена с Директива 2005/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 г. (ОВ L 149, стр. 14; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 7, стр. 212, наричана по-нататък „Втора директива“), на Трета директива 90/232/ЕИО на Съвета от 14 май 1990 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно застраховките „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства (ОВ L 129, стр. 33; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 240), изменена с Директива 2005/14 (наричана по-нататък „Трета директива“), и на Директива 2009/103/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и за контрол върху задължението за сключване на такава застраховка (ОВ L 263, стр. 11).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-н Enrico Petillo и г-н Carlo Petillo, от една страна, и Unipol Assicurazioni SpA (наричано по-нататък „Unipol“), от друга, относно обезщетяването от това дружество — на основание на гражданската отговорност при използването на моторни превозни средства — на вредите, претърпени от г-н Enrico Petillo вследствие на пътнотранспортно произшествие.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Член 1 от Първа директива гласи:

„По смисъла на настоящата директива:

[...]

2. „пострадало лице“ означава всяко лице, което има право на обезщетение за загуба или други вреди, причинени от превозни средства;

[...]“.

4 Съгласно член 3, параграф 1 от тази директива:

„Всяка държава членка [...] предприема всички подходящи мерки, с които да гарантира, че гражданската отговорност във връзка с използването на превозни средства с обичайно домуване на нейна територия е застрахована. Обхватът на покритата отговорност и условията за нейното покритие се определят въз основа на тези мерки“.

5 Съгласно член 1, параграфи 1 и 2 от Втора директива:

„1. Застраховката, посочена в член 3, параграф 1 от [Първа директива], покрива задължително както имуществени щети, така и [телесни увреждания].

2. Без да се засягат всякакви по-високи гаранции, които държавите членки могат да предвиждат, всяка държава членка изисква застраховката да бъде задължителна поне по отношение на следните размери на покритие:

а) в случай на телесно увреждане — минимален размер на покритие 1 000 000 EUR за пострадал или 5 000 000 EUR за [застрахователно събитие], независимо от броя на пострадалите;

б) в случай на имуществена щета — размер на покритието 1 000 000 EUR на [застрахователно събитие], независимо от броя на пострадалите.

Ако е необходимо, държавите членки могат да въведат преходен период до пет години от датата на прилагане на Директива [2005/14], в рамките на ко[й]то да привеждат техните минимални размери на покритие в съответствие с размерите, предвидени в настоящия параграф.

Въвеждайки такъв преходен период, държавите членки информират Комисията по този въпрос и посочват [продължителността] на преходния период.

В срок 30 месеца от датата на прилагане на Директива [2005/14] държавите членки увеличават размера на гаранциите най-малко [до] половината от размера, предвиден в настоящия параграф“.

6 Член 1 от Трета директива предвижда по-специално, че „застраховките, посочени в член 3, параграф 1 от [Първа директива], покриват отговорността за телесни повреди на всички пътници, освен на водача на моторното превозно средство, произтичащи от използването на моторното превозно средство“.

7 Член 1а от Трета директива гласи:

„Застраховката, посочена в член 3, параграф 1 от [Първа директива], обхваща телесни увреждания и имуществени щети, претърпени от пешеходци, велосипедисти и други лица по пътя, които не използват моторни превозни средства, които вследствие на произшествие с участие на МПС имат право на обезщетение съгласно националното гражданско право. Настоящият член не засяга нито гражданската отговорност, нито размерите на щетите“.

8 Съгласно член 30 от Директива 2009/103 същата влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*, 7 октомври 2009 г.

Италианското право

9 Член 139 от Законодателен декрет № 209 от 7 септември 2005 г. за създаване на Кодекс за частното застраховане (редовна притурка към GURI № 239 от 13 октомври 2005 г.), изменен с Министерски декрет от 17 юни 2011 г. (GURI № 147 от 27 юни 2011 г., наричан по-нататък „Кодексът за частното застраховане“), предвижда:

„1. Обезщетението за телесни увреждания вследствие на леки наранявания, претърпени в резултат на произшествия, причинени при използването на моторни превозни средства и на плавателни съдове, се изплаща при следните условия и в следния размер:

- a) за трайни телесни увреждания, за последиците от наранявания, по-малки или равни на 9 %, се изплаща сума, която нараства повече от съразмерното за всеки процентен пункт на инвалидност; тази сума се изчислява, като към всеки процентен пункт на инвалидност се прилага съответният коефициент съгласно посоченото в параграф 6 съотношение. Така определената сума се намалява с увеличаването на възрастта на съответното лице с 0,5 % за всяка година от възрастта, считано от 11-годишна възраст. На първия процентен пункт на инвалидност съответства сума в размер на [759,04 EUR];
- b) за временни телесни увреждания се изплаща сума от [44,28 EUR] за всеки ден пълна загуба на работоспособност; в случай на временна неработоспособност под 100 % се изплаща сума, съответстваща на процента призната неработоспособност за всеки ден.

2. За целите на параграф 1 „телесно увреждане“ означава временно или трайно накърняване на физическата или психическата цялост на лицето, подлежащо на установяване чрез съдебномедицински преглед, и което има отрицателно въздействие върху ежедневните дейности и върху аспектите, свързани със социалната активност в живота на пострадалото лице, независимо от евентуалното отражение върху способността му да реализира доходи. [...]

3. Размерът на обезщетението за телесни увреждания по смисъла на параграф 1 може да бъде увеличен от съда с размер, който не може да надхвърля 1/5, определен по справедливост и с мотивирана преценка на субективното положение на пострадалото лице.

4. С декрет на президента на Републиката, след обсъждане в Министерския съвет по предложение на министъра на здравеопазването, съгласувано с министъра на труда и на социалната политика, с министъра на правосъдието и с министъра на производствените дейности, се изготвя конкретна таблица за уврежданията, накърняващи физическата или психическата цялост, между 1 и 9 пункта на инвалидност.

5. Сумите, посочени в параграф 1, се осъвременяват годишно с декрет на министъра на производствените дейности пропорционално на установената от Istituto nazionale di statistica (ISTAT) промяна на националния индекс за потребителските цени за семействата на работниците и служителите.

6. При изчисляване на сумата по параграф 1, буква а) за процентен пункт на инвалидност 1 се прилага коефициент за умножение 1,0, за процентен пункт на инвалидност 2 се прилага коефициент за умножение 1,1, за процентен пункт на инвалидност 3 се прилага коефициент за умножение 1,2, за процентен пункт на инвалидност 4 се прилага коефициент за умножение 1,3, за процентен пункт на инвалидност 5 се прилага коефициент за умножение 1,5, за процентен пункт на инвалидност 6 се прилага коефициент за умножение 1,7, за процентен пункт на инвалидност 7 се прилага коефициент за умножение 1,9, за процентен пункт на инвалидност 8 се прилага коефициент за умножение 2,1 и за процентен пункт на инвалидност 9 се прилага коефициент за умножение 2,3“.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

- 10 Съгласно акта за преюдициално запитване на 21 септември 2007 г. управляваното от г-н Mauro Recchioni моторно превозно средство блъска задната част на автомобила, който е собственост на г-н Carlo Petillo и е управляван от г-н Enrico Petillo. В резултат от това последният е претърпял телесни увреждания.
- 11 Г-н Carlo Petillo и г-н Enrico Petillo предявяват пред Tribunale di Tivoli иск срещу Unipol, застрахователя на г-н Recchioni, за да се установи отговорността единствено на г-н Recchioni за причиняване на посоченото произшествие и за да се осъди Unipol да плати сумата от 3 350 EUR като обезщетение за претърпените имуществени вреди, наред с вече преведената сума от 6 700 EUR, както и сума в общ размер от 14 155,37 EUR като обезщетение за претърпените от г-н Enrico Petillo неимуществени вреди, вместо вече преведената сума от 2 700 EUR.
- 12 Според запитващата юрисдикция италианското право предвижда — в член 2043 от Гражданския кодекс за имуществените вреди, а в член 2059 от същия кодекс за неимуществените вреди — право на пълно възстановяване на вредите, претърпени от квазиделикт.
- 13 Съгласно постоянната практика на италианските съдилища неимуществените вреди обхващат телесното увреждане, произтичащо от накърняването на физическата и/или психическата цялост, психическото увреждане, произтичащо от душевното страдание, предизвикано от това накърняване, и остатъчните увреждания, произтичащи по-специално от затрудняването на обичайните и ежедневни дейности или дори на възможността за лична реализация над средното ниво.
- 14 В решение от 2003 г. Corte costituzionale е постановил, че неимуществените вреди имат единна структура и не се делят на категории или подвидове. Съдебната практика обаче продължава да разграничава компонентите, посочени в предходната точка от настоящото съдебно решение. Освен това италианското право възлага на съда оценката на тези вреди.
- 15 За да ограничи разходите за застрахователни услуги обаче, в член 139 от Кодекса за частното застраховане италианският законодател е предвидил специален режим за определяне на сумите, които трябва да бъдат платени за неимуществените вреди, претърпени от пострадалите лица при пътнотранспортни произшествия или при произшествия в корабоплаването. Този режим предвижда ограничения в сравнение с критериите за оценка, прилагани в другите случаи, и не допуска съдът да увеличава размера на обезщетението, в зависимост от конкретния случай, с повече от една пета от размера на сумата, определена въз основа на член 139 от Кодекса за частното застраховане.

- 16 Запитващата юрисдикция уточнява, че ако причината за претърпените от г-н Enrico Petillo неимуществени вреди е била различна от пътнотранспортно произшествие, съгласно приложимото италианско законодателство и съдебна практика те са щели да бъдат изчислени, както следва:
- телесно увреждане от 4 %, причинено на лице, навършило 21-годишна възраст към момента на застрахователното събитие: 5 407,55 EUR,
 - временна пълна инвалидност в продължение на 10 дни, временна частична инвалидност от 50 % в продължение на 20 дни и от 25 % в продължение на 10 дни: 2 250,00 EUR, и
 - психическо увреждане, равняващо се на една трета от телесното увреждане: 2 252,00 EUR,
- или общо 10 210,00 EUR като обезщетение за неимуществените вреди в допълнение към сумата от 445,00 EUR, дължима за медицински разходи.
- 17 Доколкото обаче разглежданите вреди са причинени от пътнотранспортно произшествие, дължимата сума съгласно член 139 от Кодекса за частното застраховане трябва да се изчисли, както следва:
- а) телесно увреждане от 4 %, причинено на лице, навършило 21-годишна възраст към момента на застрахователното събитие: 3 729,92 EUR, и
 - б) временна пълна инвалидност в продължение на 10 дни, временна частична инвалидност от 50 % в продължение на 20 дни и от 25 % в продължение на 10 дни: 996,00 EUR,
- или общо 4 725,00 EUR като обезщетение за неимуществените вреди в допълнение към сумата от 445,00 EUR, дължима за медицински разходи. Обезщетението за психическо увреждане е изключено, доколкото не е предвидено в Кодекса за частното застраховане, въпреки че в това отношение има тенденция на развитие на съдебна практика, която е по-благоприятна за пострадалите лица.
- 18 Следователно разликата между сумите, определени чрез прилагането на различните методи на изчисление, за същата вреда, е 5 485,00 EUR. Освен това член 139 от Кодекса за частното застраховане не предоставя на съда никаква възможност да адаптира оценката си към конкретния случай, тъй като същият е длъжен да извърши само изчисляване, което ограничава правомощието му да се произнесе по справедливост.
- 19 Като се позовава по-специално на Решение на Съда на ЕАСТ от 20 юни 2008 г. по дело *Celina Nguyen/The Norwegian State* (E-8/07, EFTA Court Report 2008, стр. 224), Tribunale di Tivoli изразява съмнения за съвместимостта с Първа, Втора и Трета директива, както и с Директива 2009/103 на национално законодателство, което във връзка с поправянето на вреди, причинени при пътнотранспортно произшествие, допуска да се застраховат неимуществените вреди, но изключва обезщетението за психическото увреждане и ограничава обезщетението за накърняване на физическата и/или психическа цялост в сравнение с това, което постоянната практика на националните съдилища е приела относно обезщетенията.
- 20 Запитващата юрисдикция по-конкретно счита, че член 139 от Кодекса за частното застраховане не е съобразен с принципа на пълно поправяне на неимуществените вреди, чието отчитане според нея не трябва да се ограничава в зависимост от естеството на събитието, довело до накърняване на телесната цялост.

- 21 При това положение Tribunale di Tivoli решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Разрешено ли е с оглед на [Първа, Втора и Трета директива] и [на Директива] 2009/103/ЕО, уреждащи задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства, вътрешното законодателство на държава членка да предвижда — чрез задължително изчисляване по силата на закона само на размера на вредите, настъпили в резултат на пътнотранспортни злополуки — фактическо ограничаване (от гледна точка на изчисляването) на отговорността за неимуществени вреди, които са за сметка на правните субекти (застрахователните дружества), задължени по смисъла на същите директиви да гарантират задължителната застраховка за вреди, причинени от използването на моторни превозни средства?“.

По допустимостта на преюдициалното запитване

- 22 Unipol и италианското правителство твърдят, че преюдициалното запитване е недопустимо. Според тях запитващата юрисдикция не е обяснила с какво поисканото тълкуване на норми от правото на Съюза ще е от полза за решаването на спора в главното производство. Освен това актът за преюдициално запитване не съдържа обяснения нито за избора на разпоредбите на правото на Съюза, чието тълкуване се иска, нито за връзката между тези разпоредби и националното законодателство, приложимо към спора в главното производство.
- 23 В това отношение е достатъчно да се констатира — както се установява и от изложението на фактическата и правната обстановка в акта за преюдициално запитване, допълнено с отговора на искането за разяснения, което Съдът е отправил до запитващата юрисдикция съгласно член 101 от процедурния си правилник, и от изложението на причините, поради които запитващата юрисдикция е сезирала Съда с настоящия преюдициален въпрос — че отговорът на този въпрос е полезен за решаването на отнесеня пред нея спор и че следователно преюдициалното запитване е допустимо.

По преюдициалния въпрос

- 24 В самото начало следва да се отбележи — както основателно изтъкват германското и испанското правителство — че с оглед на датата на настъпване на произшествието, довело до спора в главното производство, Директива 2009/103 не е приложима *ratione temporis* към фактите в главното производство. Освен това Трета директива не се прилага *ratione materiae* към този спор, доколкото г-н Carlo Petillo и г-н Enrico Petillo нямат нито една от характеристиките на особено уязвимите пострадали, за които тя се прилага. Поради това преюдициалният въпрос трябва да се разбира в смисъл, че с него се иска тълкуване само на Първа и на Втора директива.
- 25 Ето защо трябва да се приеме, че с въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 3, параграф 1 от Първа директива и член 1, параграфи 1 и 2 от Втора директива трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национално законодателство като разглежданото в главното производство, което предвижда особен режим на обезщетяване на неимуществените вреди вследствие на леки телесни наранявания, причинени при пътнотранспортни произшествия, които ограничават обезщетяването на тези вреди в сравнение с приетото относно обезщетяването на идентични вреди, настъпили при други обстоятелства, а не при такива произшествия.

- 26 В това отношение следва да се напомни, че видно от преамбюлите на Първа и на Втора директива, същите целят, от една страна, да осигурят свободното движение както на моторните превозни средства с обичайно домуване на територията на Съюза, така и на лицата, които се возят в тях, и от друга страна, да гарантират, че пострадалите от произшествия, причинени от тези моторни превозни средства, ще се ползват от сходно третиране, независимо от това къде на територията на Съюза е настъпило произшествието (Решение от 23 октомври 2012 г. по дело Marques Almeida, C-300/10, точка 26 и цитираната съдебна практика).
- 27 Следователно Първа директива, уточнена и допълнена по-специално с Втора директива, налага на държавите членки да гарантират, че гражданската отговорност във връзка с използването на моторни превозни средства с обичайно домуване на тяхна територия е застрахована, и уточнява по-специално видовете вреди, които тази застраховка трябва да покрива (Решение от 24 октомври 2013 г. по дело Haasová, C-22/12, точка 38).
- 28 Следва обаче да се напомни, че задължението за покриване от застраховката „Гражданска отговорност“ на вредите, причинени на трети лица от моторни превозни средства, се различава от обхвата на обезщетяването на тези вреди на основание на гражданската отговорност на застрахования. Всъщност, докато първото се определя и гарантира от правната уредба на Съюза, второто по същество е уредено от националното право (Решение от 24 октомври 2013 г. по дело Drozdovs, C-277/12, точка 30).
- 29 В това отношение Съдът вече е приел, че от предмета по-специално на Първа и Втора директива и от текстовете им е видно, че те не целят да хармонизират режима на гражданска отговорност в държавите членки и че при сегашното състояние на правото на Съюза последните остават свободни да определят режима на гражданска отговорност, приложим към произшествията, причинени при използването на моторни превозни средства (Решение по дело Marques Almeida, посочено по-горе, точка 29 и цитираната съдебна практика).
- 30 Следователно, и като се има предвид по-специално член 1, точка 2 от Първа директива, при сегашното състояние на правото на Съюза държавите членки по принцип остават свободни да определят в рамките на режима на гражданска отговорност подлежащите на поправка вреди, причинени от моторни превозни средства, обхвата на обезщетението за тези вреди и лицата, които имат право на такова обезщетение (Решение по дело Haasová, посочено по-горе, точка 41 и Решение по дело Drozdovs, посочено по-горе, точка 32).
- 31 Съдът обаче е подчертал, че държавите членки са длъжни да гарантират, че приложимата съгласно националното им право гражданска отговорност във връзка с използването на моторни превозни средства е застрахована в съответствие с разпоредбите по-специално на Първа и Втора директива (Решение по дело Marques Almeida, посочено по-горе, точка 30 и цитираната съдебна практика).
- 32 От практиката на Съда следва също, че държавите членки трябва да упражняват своята компетентност в тази област при спазване на правото на Съюза и че разпоредбите на националното право, които уреждат обезщетяването при произшествия при използването на превозни средства, не могат да лишат по-специално Първа и Втора директива от тяхното полезно действие (Решение по дело Marques Almeida, посочено по-горе, точка 31 и цитираната съдебна практика).
- 33 От изложеното следва, че свободата, с която разполагат държавите членки във връзка с определянето на покритите вреди и на условията на задължителната застраховка, е ограничена по-специално с Втора директива, доколкото тя въвежда задължение за покриване на някои вреди до определени минимални размери. Сред вредите, които задължително трябва да бъдат

покрити, са по-специално телесните увреждания, както е уточнено в член 1, параграф 1 от Втора директива (Решение по дело Haasová, посочено по-горе, точка 46 и Решение по дело Drozdovs, посочено по-горе, точка 37).

- 34 Следва да се приеме, че понятието „телесно увреждане“ обхваща всички вреди — доколкото застрахованият дължи обезщетение за тях по силата на гражданската отговорност съгласно приложимото към спора национално право — настъпили вследствие на посегателство срещу неприкосновеността на личността, които включват както физически, така и душевни страдания (Решение по дело Haasová, посочено по-горе, точка 47 и Решение по дело Drozdovs, посочено по-горе, точка 38).
- 35 Следователно подлежащи на поправка по-специално съгласно Първа и Втора директива са и неимуществените вреди, за които застрахованият дължи обезщетение по силата на гражданската отговорност съгласно приложимото към спора национално право (Решение по дело Haasová, посочено по-горе, точка 50 и Решение по дело Drozdovs, посочено по-горе, точка 41).
- 36 На първо място, в настоящия случай от представената на Съда преписка е видно, че подобно на обстоятелствата, с оглед на които е постановено посоченото по-горе Решение по дело Marques Almeida, разглежданата в главното производство национална правна уредба има за цел да уреди обхвата на правото на пострадалото лице на обезщетение на основание на гражданската отговорност на застрахования и не ограничава покритието на застраховката „Гражданска отговорност“.
- 37 Всъщност цитираното от запитващата юрисдикция италианско законодателство предвижда, от една страна — в член 2059 от Гражданския кодекс — основанието на правото на обезщетение за неимуществени вреди, причинени при пътнотранспортни произшествия, а от друга — в член 139 от Кодекса за частното застраховане — реда за определяне на обхвата на правото на обезщетение при телесни увреждания вследствие на леки наранявания, получени по-специално при такива произшествия.
- 38 Освен това в отговор на искането за разяснения, което Съдът е отправил до запитващата юрисдикция съгласно член 101 от процедурния си правилник, последната уточнява — нещо, което италианското правителство е потвърдило в заседанието пред Съда — че съгласно италианското право гражданската отговорност на застрахования за неимуществените вреди, претърпени от лицата вследствие на пътнотранспортно произшествие, не може да надхвърля сумите, покрити от задължителната застраховка съгласно член 139 от Кодекса за частното застраховане.
- 39 Ето защо трябва да се приеме, от една страна, че тази национална правна уредба попада в обхвата на националната материалноправна уредба на гражданската отговорност, към която препращат Първа и Втора директива (вж. по аналогия Решение по дело Haasová, посочено по-горе, точка 58), и от друга, че тя не може да ограничи покритието на гражданската отговорност на застрахования (вж. по аналогия Решение по дело Marques Almeida, посочено по-горе, точка 35).
- 40 Уместно е да се добави — що се отнася до задължителното покритие от визираната в член 3, параграф 1 от Първа директива застраховка на имуществените вреди — че в преписката няма данни, които да сочат, че разглежданата национална правна уредба не предвижда суми, съответстващи на установения в член 1 от Втора директива минимум.

- 41 На второ място, следва да се провери дали тази национална правна уредба изключва автоматично или ограничава несъразмерно правото на пострадалото лице на обезщетение чрез задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства.
- 42 Както отбелязва генералният адвокат в точки 69—74, 82 и 83 от заключението си, в това отношение от припомнената в точки 30—32 от настоящото решение съдебна практика следва, че Първа и Втора директива не задължават държавите членки да изберат особен режим, за да се определи обхватът на правото на пострадалото лице на обезщетение на основание на гражданската отговорност на застрахования.
- 43 Следователно тези директиви по принцип допускат както национално законодателство, което налага на националните юрисдикции задължителни критерии за определяне на подлежащите на обезщетение неимуществени вреди, така и специални режими, съобразени с особеностите на пътнотранспортните произшествия, дори когато при тези режими начинът на определяне на обхвата на правото на обезщетение за някои неимуществени вреди е по-неблагоприятен за пострадалото лице от този, който се прилага за правото на обезщетение на пострадалите лица при произшествия, различни от пътнотранспортните.
- 44 По-конкретно обстоятелството, че при преценката на размера на обезщетението за неимуществените вреди, произтичащи от леки наранявания, не се вземат предвид или се вземат предвид в ограничена степен елементи от изчислението, което се извършва при обезщетяването на лицата, пострадали при различни от пътнотранспортни произшествия, не е пречка за съвместимостта на това национално законодателство с горепосочените директиви, понеже споменатото законодателство нито изключва автоматично, нито ограничава несъразмерно правото на пострадалото лице на обезщетение (вж. в този смисъл Решение от 9 юни 2011 г. по дело *Ambrósio Lavrador и Olival Ferreira Bonifácio*, C-409/09, Сборник, стр. I-4955, точка 29 и Решение по дело *Marques Almeida*, посочено по-горе, точка 32).
- 45 В настоящия случай преписката, представена на Съда, не съдържа никакви данни за такова автоматично изключване или несъразмерно ограничение. Всъщност от тази преписка е видно най-напред, че е предоставено обезщетение, на следващо място, че по-ограничителният метод на изчисление, предвиден за целите на това обезщетение, се прилага само за вредите вследствие на леки телесни наранявания и на последно място, че така изчислената сума е съразмерна по-специално на тежестта на претърпените увреждания и на продължителността на последвалата инвалидност. Освен това този режим позволява на съда да адаптира размера на обезщетението, което ще присъди, като го увеличи със сума в размер до една пета от изчисления размер.
- 46 С оглед на изложените съображения се налага изводът, че в настоящия случай не е накърнена предвидената от правото на Съюза гаранция, че гражданската отговорност при използването на моторни превозни средства, определена съгласно приложимото национално право, ще бъде покрита от застраховка, съобразена по-специално с Първа и Втора директива (вж. в този смисъл Решение по дело *Marques Almeida*, посочено по-горе, точка 38 и цитираната съдебна практика).
- 47 Ето защо на поставения въпрос следва да се отговори, че член 3, параграф 1 от Първа директива и член 1, параграфи 1 и 2 от Втора директива трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат законодателство като разглежданото в главното производство, което предвижда особен режим на обезщетяване на неимуществените вреди вследствие на леки телесни наранявания, причинени при пътнотранспортни произшествия, който ограничава обезщетяването на тези вреди в сравнение с приетото относно обезщетяването на идентични вреди, настъпили при други обстоятелства, а не при такива произшествия.

По съдебните разноси

- 48 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

Член 3, параграф 1 от Директива 72/166/ЕИО на Съвета от 24 април 1972 година относно сближаване на законодателствата на държавите членки относно застраховката „Гражданска отговорност“ при използването на моторни превозни средства и за прилагане на задължението за сключване на такава застраховка и член 1, параграфи 1 и 2 от Втора директива 84/5/ЕИО на Съвета от 30 декември 1983 година относно сближаването на законодателствата на държавите членки, свързани със застраховките гражданска отговорност при използването на моторни превозни средства (МПС), изменена с Директива 2005/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 г., трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национално законодателство като разглежданото в главното производство, което предвижда особен режим на обезщетяване на неимуществените вреди вследствие на леки телесни наранявания, причинени при пътнотранспортни произшествия, който ограничава обезщетяването на тези вреди в сравнение с приетото относно обезщетяването на идентични вреди, настъпили при други обстоятелства, а не при такива произшествия.

Подписи